

האם אנחנו מוכנים למשיח? גליון מספר 41

שאל נא את הכהנים תורה

א. אני כמעט לא מאמין מה שאני רואה! עוד הפעם נבודכנצר הרשע וסנחריב ואדרינוס ולופינוס וכל מלכי הרשעים שהצרו לישראל ולירושלים כולם שולטים עוד הפעם ומתקבצים כל האומות ללחום בירושלים, ואז ד' יצא ונלחם אתם, ושלח בהם מגיפה, כדי שאנחנו נראה בעינינו נקמת ד' על הרשעים (זה לא מספיק שהיו עד עכשיו בגיהנם, עיקר כבוד שמים הוא כשנראה בעינינו), אז התקיים וברב גאונך תהרוס קמין! (זוהר פ' בשלח נח:). אחרי כל זה הלכתי להביא קרבן תודה להודות על כל הניסים. יש לי כבש שנולדה לפני שבועיים האם מותר לכתחילה להקריבו? (ע' פרה פ"א מ"ד) ב. היה לי כוס זכוכית חדשה, עם נייר בתחתיתו, ונפלו מים טמאים לתוכו, ולא נגעו בדפני הכוס, רק נפל על הנייר, האם נטמאה הכוס? (ע' רמב"ם וראב"ד כלים פ"א ה"ה, ותוס' שבת טז. ד"ה אלא) ג. יש לי מים עם קצת מיץ ענבים מעורב בתוכו ונטמאו, האם אני יכול להשיקן למקוה לטהרן? ד. הכנתי עוגיות של תרומה ולפני האפיה כשהיו בתבנית נדבקו אחד לשני, ומשה בא מהמקוה (לזכור! משה הוא טבול יום), ונגע בעוגיה אחת (נדון לכף זכות, כנראה שהוא חשב שהם חולין), מיד הוצאתי העוגיה ושרפתי אותה, מה הדין לגבי שאר העוגיות, האם הם ג"כ טמאים? ומה הדין אם שפרינצי שלא מקפידה לאכול חולין בטהרה נגעה בעוגיה? (ע' טבול יום פ"א מ"א) ה. המחזה נפלא ביותר! כל מקום שיש ישראל מתכנסים ובאים. כל מקום שיש הר הקב"ה מפשילו, וכל מקום שיש עמק הקב"ה מגביהו, כולם חוזרים לירושלים. העשרת השבטים באים מתחת האדמה עד הר הזיתים, והקב"ה עומד על הר הזיתים, והוא נבקע, ועשרת השבטים עולים מתוכו! (פסיקתא לבי). כולם רצו לבית המקדש להביא קרבנות, והעומס רב. יש לי שתי שאלות, א) האם אני יכול להביא סכין מביתי לשחוט, בלי להקדישו לכלי שרת? ב) האם אפשר לשחוט עולה חטאת ושלמים באותו סכין, או צריך סכין לכל מין קרבן בנפרד? (ע' תורת הקרבנות ד' עבודות פ"א באריכות).

הלכתא למשיחא

אם נסתפק לו אם עבר איסור שחייבים עליו חטאת, מביא אשם תלוי, אם איקבע איסורא, דהיינו שהיה ודאי היתר וודאי איסור לפניו, ולא ידע אם עבר על האיסור. שבת וחול גם כן נקרא איקבע איסורא, ולכן אם עשה מלאכה בבין השמשות, ואינו יודע אם הוא השבת מביא אשם תלוי. "א דדוקא ביה"ש של מוצאי שבת שכבר היה ודאי שבת (תוס' כריתות יז:). ו"א אפי' של תחילת שבת (לח"מ פ"ח מהלכות שגגות ה"ב בדעת הרמב"ם, ופר"ח בכללי ס"ס אות א'). אם ידע בשעת האיסור שהוא ספק (עשה מלאכה אחר שקיעה), לרש"י ותוס' (כריתות יז) אינו יכול להביא אשם תלוי, ובש"מ (כתובות כב: בשם תלמידי ר"י) כתב שמביא. בדבר שאפשר להתברר (עשה מלאכה ואינו יודע אם הוא אחר שקיעה, ואפשר לברר דבר זה) אינו מביא אשם תלוי.

כמו שלמדנו בחטאת דשמות והעלמות מחלקות, ה"ה באשם תלוי, מביא על כל מין עבירה שנסתפק לו, וכן אם היתה לו ידיעה בינתים שנכנס בספק עבירה, ושוב נכנס עוד הפעם בספק, מביא אשם תלוי לכל פעם.

כל זה עד יום כיפור, אבל יום כיפור מכפר על מה שאשם תלוי מכפר, ולאחר יו"כ אינו מביא אשם תלוי על הספיקות שלפני יו"כ, ואפי' ספק שאירע ביו"כ עצמו. כגון שאכל או עשה מלאכה בביה"ש בכניסת יו"כ.

הפריש בהמה לאשם תלוי ונודע לו שחטא או שלא חטא, הרי זו תרעה עד שיפול בה מום ותפדה, ודמיה ינתנו בשופר התשיעי שבלשכה (הנקרא מותר אשם) ויקרבו מהם עולה לנדבת ציבור. הפריש בהמה לאשם תלוי ועבר יום הכיפורים, נסתפקו האחרונים (אור שמח פ"ד מפסה"מ ה"ד, ושפת אמת כריתות כג:), אם צריך להקריבה אחר יום הכיפורים, או שתרעה ודמיה לנדבה.

אשם תלוי הוא איל זכר, השוה שתי כסף, ואינה טעונה נסכים. מביאו לפתח העזרה ומקדישו, ומוליכו לצפון המזבח, וסומך ידיו עליו, ו"א (רדב"ז פ"ד ממעשה הקרבנות הט"ו) שמתודה בזה הלשון אם החתיכה שאכלתי היתה של חלב בשוגג חטאתי לפניך וחזרתי בתשובה לפניך, ולא אכניס עצמי עוד לבית הספק וזו היא כפרתי, עד שיוודע לי ואביא קרבן חטאת ו"א (צ"פ הלכות כלאים פ"ט עמ' 23) שאין אומרים וידוי. ונאכל לזכרי כהונה בעזרה ליום ולילה עד חצות.

תשובות לשאלות גליון שעבר

שאלה: הגיע יום הנכסף אשר בשביל זה היה לנו כח להתקיים במשך כל הגלות, הסעודה של הלוי (זוה"ק פ' תולדות מדרש הנעלם קלו. עיי"ש באריכות)! הקב"ה שחט את הלוי, וכל הצדיקים יושבים לאכול מהלוי, והיתה שם שולחן גדול מאד של כל מפרשי המשנה, התפארת ישראל, משנה אחרונה, רש"ש, חז"א, וכל והת"ח שלמדו משניות, ואשר בן יעקב בראשם. הגישו לפנייהם חתיכות מהלוי, אם קיסם תחוב בכל חתיכה (כמו הערינג), אז התחילה הסעודה, תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא! התחילו לדון האם הקיסם נחשב כיד לאוכל (ואם טומאה נגעה בקיסם האוכל נטמא), יש שטענו למה לא כמו כל יד לכלי, ויש שטענו הלא משנה מפורשת היא באהלות (פ"ג מ"ד) שאין חיבורי אדם נחשב לחיבור, והתפא"י ומשנ"א ורש"ש וחז"א וכל חכמי הדורות היו מתוכחים והולכים! ובאמת מה הדין? (ע' מפרשים שם, ובתפא"י עוקצין פ"ב אות נו', וחז"א עוקצין ב, יד)

תשובה: התפא"י (אהלות פ"ג מ"ד אות מב') ומשנה אחרונה שם כתבו דכל דבר לפי ענינו, דהיינו אם תחב עצם לתוך בשר המת אינו חיבור כיון דטבעו הוא להיות מחובר בידי שמים, משא"כ כלי שעשוי בידי אדם, מהני יד העשוי בידי אדם. ולפ"ז גם באוכל שהוא חיבור טבעי אי אפשר לחבר אליו יד בידי אדם, וכ"כ החז"א (עוקצין ב, יד). אמנם התפארת ישראל בעוקצין (פ"ב אות נו) כתב מהלך אחרת, דודאי שייך לעשות יד בידי אדם, אפי' באוכלים, וכל מה שמצינו דלא מהני חיבור בידי אדם הוא בדבר היינו כשצריך שהדבר תהא חתיכה אחת כגון לצרף שיהא שיעור כזית. וכע"ז כתב הרש"ש על המשנה באהלות שם, ורש"י בחולין קיח. (ד"ה שלא תאמר) כתב בפירוש דאם תחב עצם לנבילה הוי יד, הגם דהוא בידי אדם.

שאלה: נטלתי ידים לאכול חולין, ונגעתי בתרומה, האם פסלתי את התרומה? (תוס' חגיגה יח: ד"ה כאן, ורמב"ם בפ"י זבים פ"ה ה"ב)

תשובה: לדעת תוס' אינו פוסל את התרומה, ורק לאכול תרומה אסור, ולדעת הרמב"ם פוסל בנגיעה.

שאלה: מרק ירקות נשפך על פירות שלא הוכשרו לקבל טומאה, האם הוכשרו בכך? (ע' ירוש' תרומות פ"א סוף ה"ב, ובביאור הגר"ק שם)

תשובה: בירושלמי איתא דאינו מכשיר, אמנם הגר"ק בפירושו הגיה שהן מכשירין, והטעם לכך דעדיין חשיבי כמו מים. וע' אר"ח ס' קנ"ח ס"ה דדעת ה"ט"ז ומג"א שם דהמים שבישלו בהם יש לו דין מים לענין הכשר, אבל הרוטב שיוצא מחמת הבישול אין דינו כמים, ודעת הגר"א שם דאפי' הרוטב היוצא מחמת הבישול דינו כמים.

שאלה: אני טבולת יום, והייתי מכינה שקשוקה של תרומה, נזהרתי מאד לא לגעת בירקות, טחנתי אותם בבלנדר (שאוחזים ביד), ואח"כ מצאתי על ידי קצת שקשוקה, אני לא יודעת אם נגעתי בטעות, או אולי זה השפריץ עלי, מה דין השקשוקה? (ע' טהרות פ"ב מ"א, ומ"ב ס' תס"ז ס"ק מט')

תשובה: במשנה איתא שטבולת יום שהיתה במגיסה בקדירה של תרומה ומצאה על ידיה משקין, והיא מסתפקת אם נגעה במשקין שבקדירה, או שניתז עליה, אסור מספק. אמנם הכלל הוא כשיש ספק שתולים במצוי, ובמקרה שלנו מצוי מאד שניתז עליה בשעת הטחינה, ויש להניח שלא נגעה בתוך הקדירה.

שאלה: בחסדי ד' קול השפר הולך' (בגימ' תשפ"ב), הקב"ה תקע בשופר של אלף אמה, וכל הגליות התקבצו, והקב"ה קיים מה שהבטיח ליצחק אבינו לתת לזרעו 'כל הארצות האל' (בגימ' תשפ"ב), וכלל ישראל מוקפים בענני הכבוד כמו שכתוב 'לא ימיש עמוד הענן יומם' (בגימ' תשפ"ב), ו'אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב' (בגימ' תשפ"ב), קיים מה שאמר 'השם גבולך שלום' (בגימ' תשפ"ב)! רצתי לבית המקדש להביא קרבן תודה, באתי לעזרה וקיימתי מצות סמיכה, ואמרתי דברי שבח, ושחטתי את הקרבן, ופתאום נזכרתי ששכחתי לגמרי להקדישו, האם הוא חולין בעזרה, או השחיטה מקדשת? (ע' פ"ח ס' ה' ס"ק ח' וי', תבואות שור שם, מקור ברוך ח"א ס' י"ח, חז"א נגעים יא,ה, ותורת הקרבנות פ"ב סע' מח')

תשובה: נחלקו האחרונים בכך, דעת הפר"ח דצריך להקדישו קודם, ואם לא הרי הוא חולין בעזרה. ודעת התבואות שור דבאמירתו ששוחט לשם קרבנו, כיון שרצה להקדישו ע"י השחיטה נתקדש. ומדברי החז"א מבואר דעצם השחיטה מקדשתו, וע' בתורת הקרבנות שם באריכות.